

DUHOVNI POGLEDI...

„Kralju vjekova, kome sve živi”

U* gustim nepreglednim nizovima ispeste se na te najniže obronke Zagrebačke gore, koja je u svoje pitomo domaće krilo primila klonule ostatke onih, koje vaše suze oplakuju, a vaša srca ljube. — Uzadoste na taj naš veličanstveni Mirogoj ozbiljni kao hodočasnici, što dođoše u hram — — Vječnosti.

Dodoste vi — u crno zaodjenute majke; da se s nabreklih zjenicama i teškim uzdasima prikućite grobovima onih, koje iz topline majčinskoga krila položiste pod cvjetni plašt svježih krizantema.

Dodoste zategnutih crta i zamišljena čela vi — oci obitelji, da se u muževnoj boli i roditeljskoj nježnosti, nadvijete nad složene humke onih, koje smatrate svojom utjehom, svojom nadom, a možda i svojom jedinom zamjenom.

Dodoste vi supruzi i supruge, da se s ljubavlju sjetite onih, s kojima ste u ljubavi život dijelili, s kojima ste u ljubavi život davali, s kojima ste u međusobnoj ljubavi naslonjeni — teret života snosili.

Dodoste vi brojni i šareni redovi sinova i kćeri, da se s osjećajem djetinjeg pieteta pomolite i isplačete pod križem uvijek ljubljene majke i nikad nezaboravljenog oca. — I vi ste tu, vi, koji iza smrti onih, koji vam život tijela dadoše, ostadoste sami, posve sami ko ogoljeno stabalce u proljetnoj oluji, i tu samoću tim više osjećate, što vaša nježna mladost toplijeg razumijevanja više traži.

Dodoste vi nosioci svježe mladosti, da se na jedva zatvorenom grobu kojeg prijatelja ili rodaka, drugarice ili rođakinje, na čas saberete i zamislite. Možda je taj nenadano otvoreni grob bio prvim ozbiljnim upitnikom u bujnome previranju vaše mladosti, prvim upozorenjem, da je život ljudski ozbiljna stvar, i da ga valja ozbiljno uzimati.

Dodoste mi stanovnici hrvatske Metropole, mi sinovi i kćeri hrvatskoga naroda, da se na tom stjecištu vječnog pomirenja, gdje se sva pokoljenja u jedno slažu, poklonimo uspomeni i veličini onih pregalaca i boraca poznatih i tihih, koji sau svoj život posvetiše etičkoj, kulturnoj i narodnoj izgradnji hrvatskoga bitka. Dodoste, da ih se sa zahvalnošću sjetimo, al' i da s bolju u duši prosuzimo nad neetičkim gubitkom onih, koje vlastiti heroizam i tuda nepravda prerano u grob staviše.

*

Dodoste ovamo — na to mjesto zbilje, i ono bi za nas uistinu bilo samo urelo slomljene i neplodne tuže, samo simbol nepovratne prošlosti, kad na

---

* Radio govor održan na blagdan Sviju Svetih na Mirogoju; prenos zagrebačke Radio - Stanice.

dostojanstvenom ulazu tog najljepšeg hrvatskog groblja ne bi stajao natpis, koji je ujedno izraz najdublje i jedine stvarnosti: »Kralju vjekova kome sve živi«.

Jest, braćo i sestre, na pročelju, u središtu našega Mirogoja staroga i novoga, na svakom se našem pojedinom grobu — mramornom i neznatnom, poznatom i nepoznatom, ne kao ukras, nego kao smiona nada, kao jamac vječnosti i nosilac besmrtnosti uzdiže Križ Krista, lik Krista, — Kralja vjekova — kome sve živi.

Kristu Kralju vjekova sve živi, jer je On punina nestvorenoga života. Božjega života, pravi Bog od pravoga Boga i kao takav, kako sam za sebe reče: »Bog živih, a ne mrtvih« (Mt. 22, 32).

Kristu Kralju vjekova sve živi, jer je On nikad nepresahli studenac svega stvorenoga života, što kroz bujicu stoljeća i tisućljeća klučica kroz nepregledne karavane čovječanstva;

Kristu Kralju vjekova sve živi, jer je On završni Ocean mira, besmrtnosti i vječne ljubavi, u koji se kao u svoje konačno utočište nakon vijugavih prodora kroz složene kosine naše osobne i narodne povijesti — naši životi zauvijek slijevaju.

Kristu Kralju vjekova sve živi, jer je On donosilac vječnoga, božanskoga života na zemlju. Svojom se prisutnošću dotakao naše zemlje, da s nje ukloni mórnu one smrti, koja ostaje zauvijek; — sljubio se s našom ljudskom naravi, da iz nje izagna žalac konačnog umiranja, usadi klicu života koji ne prestaje: »Dodoh da imaju život, i da ga imaju u izobilju.«

Kristu Kralju vjekova sve živi, jer je On svojom časovitom prolaznom kaptulacijom pred smrću na križu, zauvijek onemogućio potpunu dominaciju smrti nad nama; — jer je svojim umiranjem na Golgoti naše umiranje učinio samo prividnim; — jer je svojom smrću na raspeću — našoj smrti oduzeo akočenu masku hladne aveli, dao joj lik ozbiljnog ali iskrenog provodiča, koji a drugi život prevodi, a ništa iz života — ne — odvodi.

Kristu Kralju vjekova sve živi, jer je uskrsnućem svojega tijela omogućio i osigurao besmrtnost i našim raspadljivim udovima; jer je svojim otvorenim grobom unaprijed skinuo pečat s ploča, što naše grobove zatvaraju i lište; jer je glavom svoga uskrsnulog tijela nagovijestio i zajamčio slavu i uskrsnuće naših kostiju i našega praha.

Kristu Kralju vjekova sve živi, jer kruhom svojega tijela neprestano hrani čovječanstvo, jer neprestanim kvascem euharistije priječi da se snijet smrti naših duša ne uhvati: »Tko jede od ovoga tijela, živjet će uvijek.«

Kristu Kralju vjekova sve živi, jer nam je On, prvijenac našega čovječanstva, naš najveći brat i naša sigurnost pred Bogom rekao i zajamčio: »Ja sam uskrsnuće i život, tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će, i nijedan koji živi i vjeruje u mene, ne će umrijeti do vijeka« (Iv. 11, 25, 26).

★

Da, braćo i sestre, istom u toj svijetloj sjeni križa Kristova, u sjeni lika Kristova dobivaju svi ti dragi grobovi i smrt, koja ih napućuje i latice koje ih rese, i uljanice, što nad njima tinjaju — svoj pravi smisao.

U sjeni križa Kristova, vi grobovi dragi, niste spomenici prelomljene tuge i satrte žalosti: vi ste samo vjesnici svete ljudske ozbiljnosti. Vi niste dokaz sigurne prolaznosti svega: vi nas samo upozoravate, da se sasvim ne podajemo onome, što sigurno prolazi, jer mi smo pozvani da ostanemo za' vazda.

U sjeni Križa Kristova, vi gorobovi cvjetni, niste zakutci tame, već sigurni svjetionici naši, koji nas upućujete na divne i božanske horizonte vječnosti i besmrtnosti. Vaš je putokaz svijetao i jasan, kao što ste svijetli i jasni danas vi, ožareni zrakama ovog krasnog jesenjeg sunca, zapaljeni tisućama svijetlica i uljanica.

U sjeni Križa Kristova, vi grobovi mili, niste rasadišta smrti, premda u svojim njedrima zadržavate one, koji su dio naše duše, a možda i našega tijela. Vi skidoste s njih samo vanjsku okosnicu, izvanju koru života, a sam život predadoste Izvoru života, onome kojemu sve živi, Bogu živome, koji sve oživotvoruje; i samu okosnicu, samu koru čuvate ne za vječni prah, nego za slavu vječnog uskrsnuća.

U sjeni Križa Kristova, vi grobovi tihi, niste otimači naših dragih pokojnika: vi ste samo čuvari njihovih tjelesa i najiskreniji prijatelji naših duša.

A vi pokojnici dragi, u sjeni Križa Kristova, niste daleka odsutna bića iz legendarnih carstava, nego bliska prisutna braća, to bliža i prisutnija, što vas skinuta školjka tijela manje od našega duha rastavlja.

Vi pokojnici mili, niste u nepovrat bespuća odlutala stvorenja, već ste vjerni prethodnici, koji pred nama i ispred nas odoste u krilo Očeva, ne da na nas zaboravite, nego da poput Krista i s Kristom nama pripravite mjesto, nama utrete put.

Vi pokojnici naši, svojim odlaskom od nas, ne unesoste pustoš i prazninu oko nas: vi nam vratiste puninu, jer je po vama među nama neprestano prisutna misao na vječnost, misao na besmrtnost, na onu vječnu zajednicu svijui stvorenja — sa Stvoriteljem.

Vi pokojnici mirni, ne unijeste studen i hladnoću oko nas, jer nas svojim odlaskom upozoriste, da se u ljubavi predamo Onome, kome vi podoste, da se iz ljubavi dajemo — bližnjemu — kojeg god oblika i staleža bio — jer će nas zagrljaj groblja i zagrljaj vječnosti sve u Bogu izjednačiti.

★

Da, u sjeni križa Kristova, u prisutnosti Kralja vjekova kome sve živi, vi grobovi naši i vi pokojnici naši, što u njima počivate, postajete nama bliski, mili i topli. Vi nam ulijevate svijetlo, udahnujete nadu, ispunjate nas snagom u životnoj borbi oko pobjede Istine Ljubavi i Pravde, jer nam neprestano govorite o pobjedi Onoga, koji je u principu pobijedio nepravdu u svijetu — Kristu Kralju Vjekova.

Zato pojedinci i narodi, koji s ljubavlju i razumijevanjem zalaze u vašu školu, mogu da sa smirenom sigurnošću prolaze kroz život. Zato i hrvatski narod, koji je od vašeg svetoga mjesta napravio narodno hodočašće, gdje upija prošlost, može da sa sigurnošću gleda na vrenje sadašnjice i lomljavu budućnosti: jer onim pojedincima i narodima, koji se poučeni nijemim ali snažnim govorom grobova, vjerno priljubljuju uz Kralja Vjekova, kome sve živi — I NJIMA sve živi, i zauvijek živi.

Stj. Tomislav Poglajen D. I.